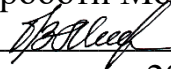

Коломийський індустріально-педагогічний
фаховий коледж

Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директору
з навчальної роботи Мороз О.В.

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

для студентів освітньо-професійного ступеня:

«Фаховий молодший бакалавр»

за освітньо-професійними програмами:

- **«Виробництво харчової продукції»**

за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

- **«Будівництво та експлуатація будівель і споруд»**

за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та
зварювання»

- **«Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів»**

за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт»

за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмами «015 Професійна освіта»

за спеціальностями:

015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»

015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

015.38 «Професійна освіта. Транспорт»

за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Розробник: Лебедевич Елеонора Степанівна – викладач психолого - педагогічних дисциплін, викладач вищої категорії.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого - педагогічних дисциплін

Протокол №1 від 31.08.2023р.

Голова циклової комісії:

Левицька Н.Г.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	Денна форма навчання
	1,2,3 семестр
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС- 4
	120 годин
Загальна кількість аудиторних годин	106
з т.ч.:- лекції	82
- практичні	-
- семінарські	24
- лабораторні	-
Самостійна робота, год.	14
Контрольна робота	
Консультації	-
Курсова робота/проект	-
Форма підсумкового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологія» - одна із складових цілісної психолого-педагогічної підготовки здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмами «015 Професійна освіта»

за спеціальностями:

015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»

015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

015.38 «Професійна освіта. Транспорт»

за галузю знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Мета вивчення дисципліни:

закласти фундамент психологічних знань, ознайомивши студентів із загальними поняттями, проблемами та закономірностями психічної діяльності людини; із віковою мінливістю психіки людини, особливостями формування «Я-концепції» людини, її пізнавальної та емоційно-вольової сфери; з'ясувати питання, пов'язані зі становленням комунікативної діяльності людини тощо; забезпечення майбутніх майстрів виробничого навчання теоретичними знаннями з основ педагогічної психології, зокрема: озброєння студентів знаннями психологічних закономірностей навчання і виховання, особливостей педагогічної діяльності особистості майстра виробничого навчання.

Головними завданнями вивчення курсу є:

- аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення та сучасної системи психологічних знань;
- пізнання основних питань загальної психології:
- пізнання основних питань загальної психології: предмету, стану, структури, завдань і методів сучасної психології;
- вивчення понять психіки і свідомості, їх структур;
- розкриття типових психічних процесів і станів, їх змісту та функціонування;
- формування уявлень про психічні процеси як важливі компоненти людської діяльності, про вікові етапи розвитку людини, про типи темпераментів, особливості поняття та структури характеру, а також про емоційно-вольові якості особистості, їх прояв у діяльності та спілкуванні;
- вивчення психологічної сутності понять особистості та діяльності;
- аналіз закономірностей психічного розвитку та становлення особистості;
- вивчення детермінант і показників психічного розвитку індивіда;
- розкриття типових психологічних особливостей представників різних періодів онтогенезу;
- формування у студентів прикладних умінь стосовно застосування знань з психології в практиці педагогічної діяльності.

Семінарські заняття зорієнтовані на самостійну підготовку здобувачами освіти та обговорення в групі навчальних проектів, творчих робіт, рефератів тощо, аналізу теоретичного матеріалу, психолого-педагогічних ситуацій.

Основними завданнями циклу семінарських занять є розвиток у студентів вміння працювати з психологічною літературою, готувати виступи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії; аналізувати та оцінювати за характеристиками власних психічних станів та почуттів рівень задоволення умовами, характером та результатами діяльності, користуватися прийомами саморегулювання та самоконтролю.

Зміст самостійної роботи з курсу «Психологія» спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набування вмінь опрацювання наукової літератури, що сприяє професійному самовизначенню майбутніх майстрів виробничого навчання .

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування **компетентностей**:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати в професійній педагогічній діяльності складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів;
- Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів;
- Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; Розуміння змісту і механізмів роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- Усвідомлення специфіки розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- Усвідомлення етапів вікової періодизації психічного розвитку та критерії їх здійснення;
- Здатність аналізувати вікові особливості розвитку особистості на різних вікових етапах;
- Обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з психології для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню учнів;
- Здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій та вимог педагогічної етики. Можливість застосовування теоретичних знань з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності.
- Здатність до особистісного і професійного саморозвитку
- Уміння об'єктивно оцінювати свої власні можливості, знати свої слабкі і сильні сторони, значимі для даної професії якості.

Очікувані результати навчання

- Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.
- Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.
- Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.
- Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.
- Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен :
знати:

- стан психології як науки на сучасному етапі її розвитку;
- етапи розвитку психології;
- функціональне призначення та проблеми загальної психології;
- методи психологічного дослідження;
- основні галузі та напрямки психології;
природу та сутність психіки людини;
- форми психічного відображення у живій та неживій природі;
- свідомі та несвідомі форми прояву психіки людини та їх основні особливості;
- особистісні характеристики людини, її види діяльності;
- психологію пізнавальних психічних процесів: відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, мовлення, уваги та уваги;
- основні прояви та закономірності емоційно-вольової сфери особистості;

вміти:

- самостійно працювати з науковою психологічною літературою;
- вступати у наукові дискусії, демонструючи як наукові знання, так і власну позицію;
- визначати рівень, адекватність та стійкість власної самооцінки;
- застосовувати теоретичні знання з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- активізувати знання загальної психології при вивченні інших психологічних та педагогічних дисциплін;
- на основі знань законів функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення у ситуаціях, що вимагають психологічних знань;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- організовувати навчально-виховний процес, враховуючи вікові особливості сприйняття та засвоєння, провідну діяльність, сенситивні періоди та ін.
- здійснювати аналіз психічного розвитку дитини за основними критеріями;
- знаходити контакт і спілкуватися з учнями і різного віку, орієнтуючись на їх потреби та оцінку власної особистості.

Розділ I. Вступ до психології (теми 1-3).

Розділ II. Особистість у діяльності та спілкуванні (теми 4-6).

Розділ III. Пізнавальна сфера людини (теми 7-12).

Розділ IV. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні особливості особистості (теми 13-17)

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	усього	У тому числі				
лекції		практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ I. Вступ до психології						
Тема 1. Предмет, завдання та розвиток психології	6	4				2
Тема 2. Методи психології	6	4		2		
Тема 3. Розвиток психіки і свідомості	6	4		2		
Розділ II. Особистість у діяльності та спілкуванні						
Тема 4. Психологія особистості	8	4		2		2
Тема 5. Психологічна характеристика діяльності	6	4				2
Тема 6. Спілкування	6	4		2		
Розділ III. Пізнавальна сфера людини						
Тема 7. Відчуття	6	4				2
Тема 8. Сприймання	6	4		2		
Тема 9. Пам'ять	8	6		2		
Тема 10. Уява	6	6				
Тема 11. Мислення	8	6		2		
Тема 12. Увага	8	4		2		2
Розділ IV. Емоційно-вольова сфера людини та індивідуально – психологічні властивості особистості						
Тема 13. Емоції та почуття	8	4		2		2
Тема 14. Воля	8	6		2		
Тема 15. Темперамент	8	6				2
Тема 16. Характер	8	6		2		
Тема 17. Здібності	8	6		2		
Всього:	120	82		24		14

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	2	3
1	Тема 1. Предмет, завдання та розвиток психології Основні галузі психологічних знань. Зв'язок психології з іншими науками.	4
2	Тема 2. Методи психології Основні етапи психологічних досліджень. Характеристика основних та додаткових методів психології.	4
3	Тема 3. Розвиток психіки і свідомості Психіка; поняття, функції, рівні; форми прояву психіки. Свідомість; поняття, функції, структура.	4
4	Тема 4. Психологія особистості Людини, індивід, особистість, індивідуальність. Типи теорій особистості. Психологічна структура особистості.	4
5	Тема 5. Психологічна характеристика діяльності Активність та діяльність; поняття, структурні компоненти. Різновиди людської діяльності. Педагогічна діяльність	4
6	Тема 6. Спілкування Спілкування; поняття, функції, структура. Характеристика різновидів спілкування.	4
7	Тема 7. Відчуття Відчуття; поняття, функції, різновиди. Основні властивості відчуттів. Відчуття і діяльність.	4
8	Тема 8. Сприймання Сприймання; поняття, функції, природа сприймання. Різновиди, основні властивості сприймання.	4
9	Тема 9. Пам'ять Пам'ять; поняття, процеси і закономірності пам'яті. Індивідуальні властивості пам'яті. Види відтворення. Умови успішного запам'ятовування.	6
10	Тема 10. Уява Уява; поняття, функції та індивідуальні властивості. Різновиди уяви, прийоми створення образів уяви.	4
11	Тема 11. Мислення Мислення; поняття, функції, форми мислення. Основні мислительні дії та операції, види мислення. Інтелектуальні властивості людини.	6
12	Тема 12. Увага Увага; поняття, функції, фізіологічна основа. Види, форми та властивості уваги	4
13	Тема 13. Емоції та почуття	4

	Емоції; поняття, функції та фізіологічна основа. Почуття; поняття та різновиди. Форми переживання емоцій та почуттів.	
14	Тема 14. Воля Воля; поняття, функції та ознаки вольової поведінки. Вольові дії та зусилля. Класифікація та характеристика вольових якостей особистості.	6
15	Тема 15. Темперамент Теорії темпераменту. Поняття про темперамент. Психологічні особливості та властивості типів темпераменту.	6
16	Тема 16. Характер Характер; поняття, структура. Характеристика провідних рис характеру. Поняття акцентуації рис характеру, їх класифікація.	6
17	Тема 17. Здібності Здібності; поняття, структура та природа здібностей. Різновиди здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови.	6
	Всього:	82

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 2. Методи психології	2
2	Тема 3. Розвиток психіки і свідомості	2
3	Тема 4. Психологія особистості	2
4	Тема 6. Спілкування	2
5	Тема 8. Сприймання	2
6	Тема 9. Пам'ять	2
7	Тема 11. Мислення	2
8	Тема 12. Увага	2
9	Тема 13. Емоції та почуття	2
10	Тема 14. Воля	2
11	Тема 16. Характер	2
12	Тема 17. Здібності	2
	Всього:	24

Теми практичних занять

Навчальною програмою не передбачено.

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Предмет, завдання та розвиток психології - Галузі та завдання сучасної психології - Психологія в системі наук	2
2	Тема 4. Психологія особистості - Періодизація психічного розвитку особистості - Розвиток і виховання особистості	2
3	Тема 5. Психологічна характеристика діяльності - Активність особистості та її джерела - Характерні риси навчання як виду діяльності	2
4	Тема 7. Відчуття - Психофізіологічні механізми формування відчуттів - Зміна чутливості аналізаторів та їх причина	2
5	Тема 12. Увага - Функції уваги в навчально – виховному процесі - Уважність як властивість особистості	2
6	Тема 13. Емоції та почуття - Характеристика форм переживання емоцій та почуттів - Зв'язок емоцій та почуттів з потребами людини	2
7	Тема 15. Темперамент - Історія розвитку та становлення вчення про темперамент - Вплив темпераменту на індивідуальний стиль та ефективність діяльності	2
	Всього:	14

Методи контролю

При організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Психологія» використовуються наступні методи контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка.
3. Тестова перевірка.
4. Програмовий контроль.

Форми поточного та підсумкового контролю

1. *Форми поточного контролю* – усне та письмове опитування, презентація реферату, складання конспекту лекції, складання термінологічного словнику.
2. *Форми проміжного контролю* – модульна контрольна робота.
3. *Форми підсумкового контролю* - іспит.

Засоби діагностики результатів навчання

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи, а також якість виконання студентом індивідуального завдання (підготовка рефератів; виконання вправ; ведення термінологічного словнику; розробка схем та таблиць).

Модульна контрольна робота включає в себе 2 теоретичних питання.

Структура екзаменаційного білету (приклад)

1. Сутність теорії розвитку особистості З.Фрейда.
2. Типи пам'яті.
3. Надайте вправи, які спрямовані на поліпшення уваги учнів.

Орієнтовний перелік питань до модульної контрольної роботи

1. Предмет і завдання психології.
2. Людина, індивід особистість як об'єкт вивчення психології.
3. Місце психології в системі сучасних наук.
4. Методи психологічних досліджень, їх класифікація.
5. Характеристика галузей сучасної психології.
6. Поняття про психіку. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії.
7. Основні функції психіки.
8. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції.
9. "Я-концепція" індивіда.
10. Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів.
11. Класифікація неусвідомлюваних процесів.
12. Надсвідомі процеси. Співвідношення свідомих і надсвідомих процесів.
13. Фізіологічні механізми відчуття.
14. Види відчуттів. Загальне уявлення про класифікації відчуттів.
15. Поняття про сприйняття. Взаємозв'язок відчуття і сприйняття.
16. Сприйняття як складний перцептивний процес.
17. Основні властивості сприйняття: предметність, цілісність, константність,
18. структурність, усвідомленість, апперцепція,

19. Пам'ять як психічний процес.
20. Основні механізми пам'яті.
21. Основні види пам'яті.
22. Загальна характеристика уваги і її роль у психічній діяльності. Види уваги.
23. Механізми створення образів увагою. Увага і творчість.
24. Природа й основні види мислення. їх класифікація.
25. Основні форми мислення: Поняття, судження, умовивід.
26. Основні види розумових операцій: порівняння, аналіз і синтез, абстракція і конкретизація, узагальнення, опосередкування
27. Загальна характеристика мовлення. Основні функції мовлення.
28. Основні види мовлення.
29. Поняття про увагу. Увага як психічний феномен.
30. Основні види уваги, їх характеристики, умови формування, значення в діяльності.
31. Загальна характеристика вольових дій.
32. Воля як процес свідомого регулювання поведінки. Проблема волі в психології.
33. Структура вольових дій. Аналіз компонентів вольових дій.
34. Види емоцій і їх загальна характеристика.
35. Фізіологічні основи і психологічні теорії емоцій.
36. Роль емоцій у регуляції поведінки. Основні функції емоцій.
37. Поняття про спрямованість особистості і мотивацію діяльності.
38. Основні форми спрямованості.
39. Психологічні теорії мотивації. Класифікація людських потреб по А.Маслоу.
40. Поняття про здібності. Загальна характеристика здібностей людини.
41. Класифікація здібностей.
42. Основна класифікація рівнів розвитку здібностей.
43. Поняття про темперамент.
44. Основні типи темпераменту, їх характеристика за І.П. Павловим.
45. Історичний огляд вчень про темперамент.
46. Поняття про характер. Визначення характеру.
47. Структура характеру. Взаємозв'язок характеру і темпераменту.
48. Поняття про риси характеру. Класифікація рис характеру.
49. Концепції акцентуацій характеру К.Леонгарда і А.Є.Личко.
50. Загальна психологічна характеристика діяльності: поняття діяльності, її
51. спонукальні причини.
52. Специфіка людської діяльності і її атрибути.
53. Основні види людської діяльності та їх характеристика.
54. Структура діяльності. Дія як центральний компонент діяльності.
55. Загальне поняття про особистість.
56. Співвідношення понять "індивід", "особистість" і "індивідуальність".
57. Структура особистості: спрямованість, здібності, темперамент, характер.
58. Класифікація концепцій особистості.

59. Становлення психологічної думки в Україні

60. Сучасні психологічні школи в Україні

Критерії оцінювання знань та вмінь студента

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Запланована в робочих навчальних планах модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань та одного практичного завдання за темами курсу.

Як альтернатива - контрольні тестові завдання (30 тестів).

Проводиться модульна контрольна робота на передостанньому аудиторному занятті, час написання – 45 хвилин.

Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Критерії оцінювання знань та вмінь студента являють собою систему вимог у вигляді опису та кількісних вимірників рівня знань та вмінь студента, які підтверджують набуті ним компетенції. Критерії оцінювання знань та вмінь

студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологія» наведені нижче:

«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

Система оцінювання виконання тестових завдань

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- більше 90% правильних відповідей – «відмінно»;
- 76-90% правильних відповідей – «добре»;
- 60-75% правильних відповідей – «задовільно»;
- менше 50% правильних відповідей – «незадовільно»

Методичне забезпечення

1. Лекції
2. Плани семінарських занять
3. Матеріали для самостійного опрацювання
4. Тестові завдання
5. Індивідуальні завдання.
6. Презентації
7. Опорні конспекти
8. Контрольні питання.
9. Завдання для поточного контролю.
10. Методичні рекомендації та завдання для контрольних робіт.
11. Екзаменаційні білети

Рекомендована література

Основна література:

1. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
2. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с.
5. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
6. Савчин М. В. Вікова психологія / М. В. Савчин, Л. А. Василенко. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с.
7. Савчин М. В. Педагогічна психологія: Навч. посіб / М. В. Савчин. — К. : Академвидав, 2007. – 424 с.

Допоміжна

1. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Каравела, 2007. – 400 с.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навч. Посібник / О. І. Власова.— К. : Либідь, 2005. – 400с. Загальна психологія : Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Каравела, 2012. – 464 с.
3. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія / В. П. Кутішенко. — К. : Центр навчальної літератури, 2005.—128 с.
4. Поліщук М. Вікова та педагогічна психологія / М. Поліщук. — Суми : Університетська книга, 2005.— 220 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://kipt.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Максименко-С.Д.Загальна-психологія.pdf>
2. http://library.mdu.edu.ua/Documents/Kondor/Akt_31/zagal_psihol.pdf